Билтен

Број 13, новембар 2011. године

Представништво Републике Српске

Установа за унапређење економске, научно-техничке, културне и спортске сарадње између Републике Српске и Републике Србије

ИЗДВАЈАМО

РС НА БЕОГРАДСКОМ САЈМУ КЊИГА: У ЗНАКУ АНДРИЋА

ПРЕДСТАВЉАМО: "ВИНО ЈУНГИЋ"

ТУРИЗАМ: ЕТНО СЕЛО СТАНИШИЋИ

ОПШТИНЕ РС: РИБНИК

ПРЕДСТАВНИШТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У СРБИЈИ

Булевар деспота Стефана 4/IV
Београд, Србија
Тел: 00 381 11 324 6633
Факс: 00 381 11 323 8633
E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs

Садржај

У фокусу
У знаку Андрића 3

Економија
Инвестициона конференција у Бањалуци 5

Наука
Одржан први Феситвал науке у РС 7

Представљамо
“Вино Јунгић” 8
Ширење винарскоī бизниса у РС 10

Туризам
Етно село Станишићи крај Бијељине 13

Општине РС
Рибник 15

У фокусу

У знаку Андрића

И трећи наступ Републике Српске на једној од најзначајнијих манифестација културе и умјетности у овом дијелу свијета, на Међународном београдском сајму књига, прошао је – као што се и очекивало послије два заиста успјешна, 2009. и 2010.године – с успјехом који је надмашио, не само очекивања креатора програма и организатора, него и највећег дијела посјетилаца овогодишњег сајма, као и стручњака који нису крили задовољство, па и дивљење. Штанд Републике Српске, маштовито и храбро ријешен тако да се сви програми одвијају поред, испред или баш на Вишеградском мосту, који као централни дио простора симболизује и Андрићево дјело за које је велики српски писац овјенчан Нобеловом наградом прије педесет година, и саму ту педесетогодишњицу, и све што би поклоници његовог дјела можда пожељели и хтјели да му са захвалношћу кажу послије свега тога.

Како у програмском, тако и у организационом смислу наступ Републике Српске на 56. међународном београдском сајму књига био је, дакле, прави амбасадор културе и просвјете Републике Српске.

Присуство врхунских умјетника и културних радника на штанду Републике Српске од режисера Емира Кустурице, академика САНУ Матије Бећковића, академика АНУРС Гојка Ђога, Слободана Реметића, Васкрсије Јањића, Воје Максимовића и Драгољуба Мирјанића, па Предрага Марковића, министра културе у влади Републике Србије и српских књижевника Даре Секулић, Милована Витезовића, Александра Петрова, Ратка Поповића, Драгана Колунџије, Ранка Јововића, Радо-

У фокусу

мира Уљаревића и других дало је снажан печат овогодишњем представљању Републике Српске у Србији и на неки начин допринијело и промовисању аутора из Републике Српске, аутора чије су књиге објављене између прошлог и овог сајма и у седам сајамских дана промовисани на овом штанду.

Презентација Андрић Града, чији је идејни творац славни српски режисер Емир Кустурица, и пројекат који се реализује у сарадњи са Владом Републике Српске изазвали су велико интересовање посјетилаца Сајма књига у Београду, не само у оквиру програма на свечаном отварању наступа Републике Српске на овогодишњем сајму књига, програма организованог у Свечаној сали Београдског сајма што су медији у Србији и Српској помно забиљежили, него и паноом и видео пројекцијом на штанду око којих су се окупљали посјетиоци и, наравно, коментарисали.

Наступ Републике Српске на 56. међународном београдском сајму књига почео је обраћањем директора Представништва Српске у Србији, г. Млађена Цицовића, који је као најважније у припреми и организацији овог наступа навео добру сарадњу свих који су у томе учествовали: Министарство просвјете и културе Републике Српске, Удружење издавача РС, Народне и универзитетске библиотеке РС и Представништва РС у Србији са сталном екипом сарадника. На начин одабирања књига које су на овом сајму представљале Републику Српску указала је гђа Ирена Солдат Вујановић, помоћник министра просвјете и културе Р.Срспке, а о сарадњи Српске и Србије у години Иве Андрића говорио је министар културе у влади Србије, г. Предраг Марковић.

У програму посвећеном педесетогодишњици додељивања Нобелове награде Иви Андрићу, аутор и глумци су на једноставан и занимљив начин дочарали тренутке од прве вести о награди, па преко уручења награде и чувеног Андрићевог говора послије примања награде, до изгледа злат-

У фокусу

не медаље и грамате Нобелове награде, који се чувају у музеју на Андрићевом венцу у Београду.

Промоције и програми на штанду успјешно су пратили ниво уводног програма,а свему су допринијели и ученици и студенти музике из Републике Српске.

Као и претходних година, анкетни одбор је и ове године обишао све штандове издавача из Републике Српске и прогласио најтраженију књигу из Српске на сајму књига у Србији.

Све ово, наравно, било је више него јак разлог да у овом билтену имамо посебан додатак посвећен наступу Републике Српске на 56. међународном београдском сајму књига и уредништво вам га с посебним задовољством препоручује.

Економија

Инвестициона конференција у Бањалуци

Већ сам податак да се на једну конференцију одазвало 420 учесника из 20 земаља из цијелог свијета представља велики успјех, а када се томе дода податак да се ради о Инвестиционој конференцији одржаној у Република Српска, и то у вријеме гло балне економске кризе, онда то значи и неупоредиво више. То ком дводнев ног засједања, 22. и 23. септембра, у Бањалуци и на Мраковици, које је организовало Министарство за европске интеграције и економску сарадњу, показало се да барем на једном дијелу БиХ постоји политичка, економска и институционална стабилност неопходна да би инвеститори унијели свој капитал, те да је РС способна да привуче, прихвати и задржи пословне људе чак и у тешка време на када су опрезнији него иначе.

Транспарентни услови, ефикасне процедуре, скраћени рокови, ниски порези, јефтина енергија и друге предности по којима се Српска позитивно издваја у читавом региону, учинили су да се већ на лицу мјеста по завршетку конференције наставе билатерални разговори и потпишу више него прелиминарни договори од којих се неки односе на гигапројекте и везани су за велики капитал. Добро припремљени конференцијски материјали и информације сакупљене током конференције о металопрерђивачком, енергетском, туристичком и сектору производње хране, на које се фокусирао организатор, били су толико подстицајни да се интересовање учесника проширило на друге секторе привреде. Таквој пословној атмосфери посебно су допринијели инострани инвеститори, који су већ уложили сред ства у оживљавање замрлих погона или покренули нове погоне у Српској. Износећи са конференцијске говорнице своја позитивна пословна искуства са терена, они су охрабрили не само присутне потенцијалне инвеститоре него и предс тавнике посредничких кућа који заступају већи број крупних клијената и покри вају већи број земаља, као и економске и трговинске представнике бројних амабасада.

Посебну пажњу изазвао је оригиналан модел презентације понуде за инвестиције. Са једне стране, била су то одговарајућа ресорна министарства, а са друге, општине, које су добиле прилику да самостално и директно представе своје потенцијале и међусобно конкуришу са конкретним пројектима. Истовремено, како је

Ekonomija

у име организатора истакла министарка Жељка Цвијановић, сви инвеститори могу да рачунају на специјализоване кадрове Министарства за европске интеграције и економску сарадњу, који ће им као партнери бити на располагању од иницијалне идеје до реализације пројекта.

Иако се успјех оваквих скупова мјери конкретним инвестиционим ефектима који тек треба да услиједе, овом приликом су сви учесници изнијели прегршт комплимената на изванредну припрему, професионално вођење и квалитет рада Конференције. Као најбољи доказ да је скуп испунио очекивања свједочи иницијатива учесника да ова инвестициона конференција прерасте у традиционално годишње окупљање, да се у међувремену организује серија миниконференције у привредним коморама неколико економски најјачих земаља Европе, а пословни људи из су се понудили дијаспоре да припреме својеврсну инвестициону турнеју по САД, како би се атрактивна понуда Републике Српске приближила америчким инвеститорима.

Предсједник Милорад Додик

Поздрављајући међународни скуп у име РС, Додик је истакао: „Мијењамо законе и прилагођавамо их новим условима и покушајима да се одговори на економску кризу (...) РС хоће да буде лидер у приватно-јавном партнерству (...) Партнерство је кључна ријеч нашег данашњег дружења“

Премијер Александар Џомбић

„Српска је мање задужен, политички стабилнији и економски динамичнији дио БиХ“ (...) „Остварена је просјечна десетогодишња стопа раста од 14 процената.“ (...) „Током ескалације кризе стопа раста је има ла један од најмањих падова у окружењу, а сада је настављен тренд раста.“

Министарка Жељка Цвијановић

„Суштина овога што радимо јесте да се за обичног човјека обезбиједи неки бољитак (...) Ако доведемо иностраног инвеститора да оживи стари или отвори нови погон, онда то значи нова радна мјеста и бољитак тој општини.“

Проф. Јасмина Вујић, Универзитет Беркли

„У Силицијумској долини у САД ради 400 инжињера српског поријекла. Захваљујући њима Гугл разумије српски и пише ћирилицом. Битно је да се наши стручњаци који су стекли образовање у иностранству врате на ове просторе и тако помогну развоју и напретку.“

Инвестиционој конференцији, поред осталих, су се обратили Владимир Гришин (Привредна комора Руске Федерације), Авишај Бар Ошер (амбасада Израела), Клаус Филип (генерални секретар АЕР), Паскал Герген (ЕУ), Регина Крамер (ЕУ), Јоанис Цакирис (програм Џереми), Озлем Котук (Европска банка), Јохан Хесе (ЕУ) и др.

Наука

Одржан први Феситвал науке у РС

У новембру мјесецу одржан је први Фестивал науке у Републици Српској. Овај караван науке, како га је популарно назвао организатор, Министартво науке и технологије РС, посјетио је Источно Сарајево, Требиње, Бањалуку, Бијељину, Приједор и Добој.

Током трајања Фестивала, од 5. до 17. новембра, велики број факултета и научно-истраживачких институција из Српске, представило са преко 40 различитих демонстрација. Тако су посјетиоци могли да виде на који начин се добија вјештачка крв, које су могућности мобилне телефоније, ласерске технике, као и друга достигнућа.

Фестивал је 5. новембра у Источном Сарајеву отворио министар науке и технологије Републике Српске Јасмин Комић, који је том приликом истакао да је Влада Српске посвећена научно-технолошком развоју као предуслову за развој савременог друштва у 21. вијеку.

"У фази смо усвајања законских рјешења којима треба да омогућимо развој ове дјелатности. Надам се да ћемо на томе радити све више и више. Неки пројекти које ми већ сада радимо подстичу младе људе да се баве научно-истраживачким радом ", рекао је Комић.

Министар Комић и градоначелник Бањалуке Драгољуб Давидовић

Министар Комић је такође подсјетио је да је Влада прогласила новембар за мјесец науке РС, а тим поводом Министарство науке и технологије одлучило да организује први Фестивал науке у Српској са циљем да "приближи науку обичном човјеку и обичног човјека науци".

Завршна манифестација Дан промоције науке РС одржана је 17. новембра у Бањалуци и на њој су уручене награде најбољим младим истраживачима, као и награде за најбољи научни часопис и књигу.

Свечаној академији у Концертној дворани Банског двора присуствовао је и предсједник Владе Републике Српске Александар Џомбић, који је у свом обраћању рекао да је знање један од стратешких ресурса Републике Српске, а научно-истраживачки рад предуслов њеног развоја. Премијер Џомбић је такође похвалио организацију Фестивала и изразио жељу да ће он постати традиционалан и бити још бољи у будућности.

Представљамо

“Вино Јунгић”

Мање упућене ће сигурно изненадити податак да се ова винарија и пратећи виноградарски комплекси налазе се у Босанској крајини. Пошто смо у ранијим бројевима Билтена представили водеће чланице удружења „Винос“ (Тврдош, Вукоје, Анђелић, Тарана), наши читаоци су вјероватно очекивали да су на реду „мање станице“ на „Херцеговачком винском путу“. Сасвим неочекивано, нашли смо се у виноградима и винарији у околини Челинца, надомак Бањалуке, у власништву бањалучке породице Јунгић. И колико је овдје познато име Жељка Јунгића, доктора електротехнике, руководиоца у Телекому и сарадника на ЕТФ-у мало кога асоцирало на пољопривредне експерименте, толико је било необично да је његов покус успио на теренима опус тјелог Шикара. Географски на супротном крају РС од традиционално винарске Херцеговине, на 20-ак минута вожње од Бањалуке, од мале породичне мануфактуре вина за кумове, пријатеље и комшије израсла је винарска производња капацитета од око 50 хиљада бутељки годишње.

Историја и географија винограда и винарија преплићу се, али и мијењају у цијелом свијету, па и на нашим просторима. Некада се појам врхунског вина везивао готово искључиво за одређене француске и италијнске регије, а већ дуго се са њима у глобалној понуди равноправно носе не само шпански и грчки него и чилеански, аустралијски, амерички и други произвођачи. Код нас су се тако, поред познатих винарских локалитета на Фрушкој гори, у долини Неретве, на Опленцу, на земљописној карти вина налази и подручја око

Представљамо

Требишњице, а сада ево чак и Крајине. У ранијим временима је изгледа на то више утицала традиција него природни услови, а напредак технологије учинио је да су многе земље и народи данас развили неки свој винарски бренд као национални специјалитет. „Да нас у свијету и неки ужи регионални локалитети налазе дио свог идентитета и поноса пред гостима у томе што могу да понуде `своје вино`“- каже др Јунгић.

Управо зато на сајту „Винарија Јунгић“ стоји да је све настало „из љубави иината“. Љубав се родила из винопијских заноса који је утемељивач још као дјечак осјетио када је пробао божански напитак, а инат се пробудио када је касније, обилазећи чувене винограде Бургундије и Тоскане, препознао осунчане падине, растреситу земљу, чисту воду, праву надморску висину и брежуљкасти пејзаж родног Марковца. Недуго након повратка кући, упркос невјерици око лине, земљиште је припремљено и никли су пионирски засади винограда са сортама: *caberbet sauvignon, merlot* и frankovka, те бијелим сортама: *chardonney*, *pinot blanc* и *rhine riesling*. У намјери да пробуди уснули родни крај и врати у живот његове топониме, газда Жељко је црвеним винима дао име „Шикар“ по предјелу у коме је засађен први виноград, а бијелим – „Балатин“ по рјечици која извире у непосредној близини. Данас је „из љубави иината“ већ израстао виноградарски комплекс на четири хектара са 12 хиљада чокота врхунских вински сорти. А знатно проширена и модернизована стара винарија, поред производних, посјетиоцима нуди и смјештајне и угоститељских капацитете, продавницу вина, те конобу за дегустацију. „Ту на лицу мјеста у `апсолутној тишини винограда гдје се не чује ни рика говеда ни лавеж паса` винопије могу сва своја чула да концентришу на укус вина, на њихову пуноћу, цвјетне мирисе, хармоничност и љепоту“ – пише на сајту Винарије Јунгић.

Представљамо

Ширење винарскоī бизниса у РС

Како је мала винарија на 50 км од Бањалуке, настала из хобија, прерасла у уносан винарски и виноградарски посао, разговарамо са власником др Жељком Јунићем, савјетником за развојну застратегију м;тел-а и сарадником ЕТФ-а на Бањалучком универзитету. Пошто у наслову сајта „Винарије Јунић" стоји "из љубав и ината", питамо га шта је још било потребно да се за шест година оствари респектабилан резултат у овој области која се сматра традиционалним монополом јужних крајева РС.

- Неопходно је, свакако, имати и новац, подршку власти, тј. локалне за једнице, као и одређена винарска и енолошка предзнања. Како је ово посао на дуге стазе и обично породични посао, винарска страст се мора пренијети на цијелу породицу. Наравно, као и у сваком другом послу, поребно је познавати првила пословања, финасије, тржиште и низ других за ову област специфичних ствари.

Који је обим ваше производње и каква технологија производње?

-Нашим анализама дошли смо до закључка да је потребно произвести око 40.000 литара вина или око 50.000 бутеља, на годишњем нивоу, да би винарија, регистрована по важећим законима, могла економски опстати. На бази тога је капацитет наше винарије подешен на поменути минимум. У прозводњи користимо савремене технолошке процесе прераде и чувања вина, са контролисаном ферментацијом, али и обавезно одле жавање црвених вина у обичним и *barrique* храстовим бачвама.

Када је винарија Јунић од хобија прерасла у породични бизнис?

Представљамо

-До 2007. године производња вина је била лично задовољство и ради ло се између пет и десет хиљада литара вина годишње. Када је требало да ова вина крену на тржиште, морали смо регистровати предузеће и 2008. године је ово постао породични бизнис. Тако је настала "Винарија Јунгић" доо.

Колико ваша винарија данас ангажује радне снаге?

-Тренутно је у винарији у сталном радном односу троје запослених, технолог се ангажује уговором о дјелу, а за повремене и сезонске послове током године се ангажује још између 10 и 15 људи са укуп ним фондом сати као, рецимо, још три стално запослена радника.

У којој мјери принос грожђа из властитих виограда може да задо вољи производне потребе ваше винарије?

-Тренутно наши засади на четири хектара и још један засад од једног хектара у сусједству подмирују око 50 одсто планиране годишње производње. Винарија још није достигла пуни капацитет, тако да је у 2010. и 2011. години произведено приближно по 25.000 литара вина, од чега око 18 000 л од грожђа из наших винограда, а преосталих 7.000 од грожђа из Трабиња (вранац) и грожђа из Србије (тамјаника). Да би се свих 40 хи љада радило од грожђа са овог подручја, потребно је засадити још око пет хектара винограда.

Који су то специјалитети и брендови које бисте посебно истакли?

-Од наших брендова посебно бих истакао црвено вино "Шикар" *cuvee* које је добијено купажом црних сорти *cabernet sauvignon*, *merlot* и франковка, и бијело вино "Балатин" *cuvee* добијено купажом сорти: цхардон нау, пинот бланц и рхине риеслинг, као и Мадам Росе, полуслатко розе ви но добијено од сорте *merlot*.

Гдје пласирате ваша вина и када ће се наћи на тржишту Србије?

-Зада сад се наша вина углавном пласирају на територији града Бањалуке и околиних општина мада смо планирали да се ускоро појавимо и на тржишту Србије. Да смо раније ступили у контакт са Представништвом РС, вјероватно бисмо учествовали и на овогодишњем

Представљамо

београдском Сајму вина, али догодине ћемо вам се свакако обратити за подршку.

Да ли је неко из ових крајева кренуо прије вас или за вама? И да ли сјеверозападни дио РС може да постане винарска регија?

-Неколико година прије нас засађени су виногради у Маглајанима код Лакташа, и то су виногради Бискупије бањалучке, који имају регистровану винарију под називом "Бонавентура". Њихови засади су око осам хектара, али још нису саградили винарију. Ту је још неколико мањих регистрованих винарија и удружења на подручју Лакташа (Мирослав Ђукић- "Подрум Ђукић"), Прњавора (Удружење "Pinot Noire") и Дервенте, са по пар хектара винограда. Укупно је на подручју бањалучке регије до сад засађено око 35 хектара винове лозе.

Може ли сјеверозападни дио РС да постане винарска регија?

-Сјеверозападни дио Републике Српске и БиХ сигурно може да постане озбиљна виноградрска регија јер клима и земљиште могу дати одличан квалитет за велики број сорти грожа, првенствено бијелих, али и за одређен број црних. Слатина, Прњавор, Челинац ... - све су то брежуљкасти крајолици, са идеалном надморском висином, са одговарајућим земљиштем и другим предусловима, а нигдје винограда. Али и мој Шикар, чија је прхка земља хранила генерације, био је опустио, зарастао у коров, а Балатин је тужно жуборио јер из њега није имао ко да пије бистру воду. И ја сам почео прије свега шест година. Сигуран сам да ће то подстаћи и друге предузимаче и инвеститоре.

Колико можете да се ослоните на подршку Владе РС и кредитних институција?

-Подршка Владе и одговарајућих институција је врло значајна, али поред новца за ове крајеве је још значајнија подршка у преносу знања и технологија јер овдје није постојала виноградрска и винска традиција па често додијељене субвенције не дају праве резултате и заврше пропада њем засада или недовољним квалитетом грожђа због лоше одабраног сортимента, начина садње и слично.

У којој мјери се ослањате на властити ентузијазам, искуство и праћење стручне литературе, а у којој консултујете енологе?

-Будући да сам знања из енологије скупљао помало у више деценија, више се ослањам на властито знање, мада сарађујем и са другим винарима, прихватам сугестије енолога, размјењујем искуства и непрестано учим. Ту су и прозвођачи енолошких средстава с којима се може остварити добра сарадња и од којих могу стићи корисни савјети у примјених нових, савремених енолошких средстава и метода.

Како даље? У ком правцу планирате да развијате овај бизнис?

-Тренутно радимо на звршетку објекта винарије, који, поред производног и складишног дијела, има, продавницу вина, конобу за дегустације и неколико соба за спавање, са намјером да будемо зачетници приче о "Винским путевима" Бањалучке регије. На том "Винском путу" требало би да се нађу општине које граниче са Бањалуком: Лакташи, Челинац и Прњавор, као и друге општине у Крајини, као што су: Градишка, Приједор, Дервента... План је да у склопу наше винарије организујемо и одговарјућу винску школу-академију, гдје бисмо доводили истакнуте енологе и тако подизали винску културу, како љубитеља вина, тако и угоститеља. Планирамо, такође, да у наредних неколико година проширимо површину под виноградима у рејону Марковца, гдје је се налази "Винарија Јунгић", на минимално 10 хектара, сами или са кооперантима, како би цјелокупна производња била од локалног грожђа.

Источна Херцеговина је направила прави винарски бум. Да ли сарађујете са колегама са југа РС који посједују генерацијско винарско искуство и богату традицију?

-Имам веома добре личне односе и сарадњу са Вукојем, Анђелићем, Тихом Ратковићем, Петијевићем, Тараном, па чак и са неким винарима из западне Херцеговине. Моја искуства у сардањи са другим винарима су апсолутно позитивна. Готово сви су спремни да помогну, на различите начине и углавном ту нема сујете нити скривања "тајни". То је добра страна овог посла јер су винари махом посебни, добри људи.

Туризам

Етно село Станишићи крај Бијељине

Могло би се рећи да етно села данас представљају тренд у туристичко-угоститељској понуди у региону као својеврсна комбинација аутентичне фолклорне традиције Балкана и савременог комфора. А Република Српска у том погледу није заостала за окружењем. Напротив, барем када је ријеч о Етно селу Станиши ћи крај Бијељине, представља надалеко познат узор. Ово етно село не само да је настало међу првима, да је међу највећим и међу најљепшим, него је парадигматичан примјер како се надомак фрекевентних магистралних саобраћајница, у близини индустријске зоне, могу створити оазе зеленила и воде, свјежи не и тишине. Дрвене куће као некада на селу и покућство какво се данас може видјети само у етнолошким музејима чине аутентичан амбијент у коме до мађини, обучени у народне ношње, служе традиционална јела и пића овог краја.

Етно село Станишићи је дјело дугогодишње градње и доградње истоимене породице, која потиче са овог подручја. Лоцирано је на три километара од Бијељине према Павловића мосту који повезује Србију и Српску и простире се на површини од пет хектара плодне семберске равнице. Ту се налази двадесетак засебних објеката изворне архитектуре

Туризам

и ентеријера, од којих су само неки ресторански и смјештајни, а остало су црква, воденица, мљекара, коноба, амбар, ковачница, ткаоница, предионица и све друго што чини једно заокружено и аутентично сеоско насеље. Неимари Станишићи кажу да су много тога пресликали или чак буквално пренијели из планинских села са Мајевице, Романије и др. У центру етно села налазе се три бистра језера која су повезана потоцима, преко којих се прелази бројним дрвеним мостовима. А окружена су колибама за смјештај апартманског типа, надсвођеним шиндром и међусобно повезаним стазама од камених плоча.

Поред овог старијег дијела, који бисмо могли да назовемо „дрвенград“ и који је Етно село Станишић учинио прворазредном туристичком атракцијом читаве Семберије, вриједна и предузимљива породица Станишић је доградила и други дио, који се протеже у дубини земљишта, а по каменој грађи, могли бисмо га крсити као „камен град“. Иако архитектуром имитира грађевине са разгледница Хиландара и тако се хармонично уклапа у цјелину етно комплекса, у својој унутрашњости крије садржаје хотела највише категорије. Поред луксузно опремљених соба, студија и апартмана, гостима су на располагању базен, тениски терени, ђакузи каде, сауна, сала за масажу, фитнес-сала, играоница. А у понуди су и конгресна сала и сале за свадбе, за рођендане, за пријеме, коктеле итд.

Напокон, у оквиру етно села налази се и манастир „Светог оца Николе“ у коме се чувају честице моштију тога свеца. Манастир је реплика манастира Куманица из долине Лима, а иконостас је рађен по узору на иконостас манастира Ловница код Шековића, који је у XVI вијеку осликао чувани пећки иконописац монах Лонгин. Зато домаћини Станишићи, позивајући госте у своје етносело поручују: „Овдје се одмарају очи и душа, човјек постаје племенитији и мудрији, слушајући цврркут птица, жуборење потока и рад воденица.“

Општине РС

Рибник

Општина Рибник налази се у сјеверозападном дијелу Републике Српске и једна је од граничних општина Босне и Херцеговине. Распростире се на површини од 507 квадратних километара и по величини се налази на 23. мјесту у Републици Српској. Географски гледано, главни печат овом крају дају планине Динарског ланца, те ријеке Сана и Рибник.

Поред извора те двије ријеке, на територији општине извиру и двије планинске ријечице Станичка и Бањица. Западни дијелови планинског рељефа обилују изворима квалитетне питке воде која највећим дијелом није искоришћена. Хетерогени литилошки састав, тектонски односи, затим утицај флувијалне и кастсне ерозије условили велику разноликост рељефа на простору општине. Задржавање сњежног покривача све до почетка љета позитивно утиче на све водотокове, али и на интензиван раст црногоричне шуме. Највећа насеља и индустријски капацитети лоцирани су око ријеке Сане, док остало општинско подручје заузимају ораничне парцеле, шумски комплекси, ливаде, пашњаци и шумске голети.

Око 70 одсто територије општине Рибник припада брдско-планинском појасу и налази се на висини изнад 500 метара надморске висине. Остали дио се налази око главних рјечних токова. Средње високе планине Димитор, Шиша, Лисине, Осоје и Мањача чине главнину територије обрасле шумом са великим планинс ким пашњацима Црквено, Ресеновача, Јарчиште, обронци Димитора и Мањачки плато. Општина је богата шумом, водом и нетакнутом природом. Шуме покривају 38000 хектара или 64 одсто општине, чиме Рибник учествује са 15 одсто у укупном шумском богатству РС. У шумском комплексу расте све врсте дрвета, а захваљујући поднебљу и саставу земљишта, доминирају најквалитетније високе шуме јеле и смрче. Од листопадних су најбоље буква, јавор, бријест, јасен и липа. Добар дио општине је обрастао ниским изданачким шумама, са великим плантажама четинарских култура, већином борова и нешто мање ариша.

Клима је претежно умјереноконтинентална, прије свега у нижим дијеловима гдје су љета топлија, а зиме блаже у односу на просторе веће надморске висине. Количина падавина у току године износи и преко 1000 мм по квадрат ном метру. Дијелови на већој надморској висини имају планинску климу, зиме су јако оштре, са великом количином снијега, који се на појединим мјести ма задржава и до мјесеца јуна.

Општине РС

Панорама Рибника

Историјски развој

Рибник је као насеље настао на лијевој обали ријеке Рибник, која извире не колико километара јужно од самог насеља. Ријека Рибник је лијева притока Сане, а ова десна притока Уне. Уклијештен планинским вјенцима Шише и Димито ра, Рибник се налази петнаестак километара јужно од Кључа.

Први писани траг који се односи на ово подручје потиче из 1463. године, ка да су Турци ухватили и у Јајцу погубили посљедњег босанског краља Стјепана Томашевића. О овом времену иначе нема много записа и историјских свједочанстава, али у записима Бенедикта Курипашића, који 1530/31 путује са царс ком делегацијом Аустрије у Цариград као преводилац, а уједно и путописац, сусрећемо се са свједочанством о животу на овим просторима за вријеме тур ске владавине. Пролазећи кроз наше крајеве, путописац помиње село Заблаће крај воде Сане, па идући долином долази до брда Призрен, на коме је била истоимена тврђава изнад десне обале ријеке Сане. Остаци ове тврђаве постоје и данас. Овај временски период био је испуњен патњама и страдањима хришћанског народа. Неправде и насиља над народом створиле су жељу за слободом која је инспирисала бројне буне и устанке против поробљивача.

На ове просторе, као и на цијелу Босну и Херцеговину, 1878. године дола зи Аустроугарска монархија , која остаје до 1918. године. О том периоду свједоче многи трагови: остаци ускотрачне пруге по планинама богатим шу мама црногорице и бјелогорице, стрме влаке, побијени шипови за сплаварење и отпремање трупаца у ријеци Рибник и слично.

Писани документ који свједочи о величини општине сачуван је и до данаш њег дана, а ради се о попису становништва 1910. године. У ондашњим грани цама, које су приближне данашњим, живјело је 10563 становника, колико их је незванично и сада.

У току Другог свјетског рата народ овог краја је активно учествовао у на родноосло-

Општине РС

бодилачкој борби. На овој територији формиране су ударне групе, водови, чете, одреди, па све до бригаде. У центру општине штампани су први бројеви листа „Ослобођење“. Још и данас постоји кућа у којој је штампан први број. На територији општине сахрањени су многи народни хероји и из овог периода, као што су Перо Касаповић, Антоније Ивић и омиљени омладински руководилац Иво Лола Рибар. Године 1945. формирана је општина Рибник. Функционисала је до 1965. године, када је познатим системом укрупњавања општина, центар помјерен у данашњу општину Кључ. Од тада ови крајеви заостају у развоју на рачун развоја Кључа.

Дејтонским мировним споразумом успостављена је нова, заправо стара општина Рибник, која настаје повлачењем ентитетске линије преко општинске територије Кључа. Тако је општина Кључ подијељена на два дијела: општину Рибник у Републици Српској и општину Кључ у Федерацији БиХ. Почиње мукотр пан период обнове порушене имовине: индивидуални стамбени објекти - преко 300 јединица, господарски објекти – осам друштвених предузећа која су запош љавала 2500 радника, порушени мостови и разорени путеви.

Десет година рада уродило је плодом тако да је Рибник почео нагло да се развија и добија контуре урбане еколошки чисте и економски самоодрживе средине. Рибник је сада општина која има јасну перс-

Црква свети Архистратигов, Доњи Рибник

пективу привредног, културног и еколошког развоја.

Становништво

Према попису из 1991. године, на данашњем подручју општине Рибник живјело је око 7.430 становника у 23 насељена мјеста и то 99,5 одсто Срби и 0,5 одсто Муслимани (Бошњаци).

Данас се процјењује да на територији општине живи око 10563 становника. Становништво се третира као повратничко јер је територија била привремено напуш тена од септембра 1995. до фебруара 1966. године. Поред повратника, терито ри ју општине населило је више од 3.133 интерно расељених лица која су углавном живјела на територији садашње општине Кључ.

Старосна структура општине:

- до 18 година -1118 становника или 12 одсто

Општине РС

Поглед са Средичког моста

- од 18 до 60 година - 7172 или 77 одсто
- преко 60 година – 1024 становника или 11 одсто

На евиденцији Фонда за запошљавање, пословница у Рибнику, на посао тренутно чека 907 радника.

Квалификациона структура запослених:

- Без школе -53
- Неквалификовани радници -273
- ПК-НСС -19
- Квалификовани радници-320
- Техничари ССС-205
- ВКВ специјалисти -18
- Виша стручна спрема -8
- Висока стручна спрема-6

Становништво се по традицији највише бави и има највише радног искуства у шумарству и дрвној индустрији, а затим у пољопривреди, од чега највише у сточарству. Према евиденцији Фонда за запошљавање, пословница у Рибнику, на посао тренутно чека 907 радника, у подједнаком броју мушкараца и жена.

Инфраструктура

У саобраћајно-географском погледу простор општине Рибник се ослања на магистрални пут (М-5) Бихаћ – Јајце, који пролази једним дијелом општине, од улаза код Баба Руже, и излази на рјечици понорници према Мркоњић Граду.

Овај пут се наслања на путни правац Чађавица, преко Мањаче, ка Бањалуци. Путним правцем до Бањалуке се стиже одличним планинским асфалтним путем дужине 55 километара за само сат вожње. Кроз општину Рибник пролази асфалтни пут од Заблаћа до Врбљања, који је категорисан као пут од посебног интереса за Републику Српску.

Представништво Републике Српске

Булевар деспота Стефана 4/IV
Београд, Србија

Тел: 00 381 11 324 6633
Факс: 00 381 11 323 8633

E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs